

Handläggare
Örjan Lönngren
Telefon: 08 508 28 173**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2018-06-12 p. 20

Fossilbränslefri organisation 2030

Remiss från kommunstyrelsen, Dnr 2018/000015

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Justera beslutet omedelbart

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat rapporten *Fossilbränslefri organisation 2030* till bl.a. miljö- och hälsoskyddsnämnden. Remisstiden är till den 2018-07-13.

Ärendet

Stadsledningskontoret har tillsammans med miljöförvaltningen och serviceförvaltningen utrett hur stadens mål om att bli en fossilbränslefri organisation senast 2030 kan förverkligas. Utredningen presenteras i rapporten *Fossilbränslefri organisation 2030* som remitterats till förvaltningar och bolag inom staden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen ser positivt på att staden sammanställt en utredning som analyserat var inom stadens organisation som fossila bränslen används samt angett åtgärder för att nå en fossilbränslefri organisation. Avsikten är att utredningens analyser och förslag ska kunna ligga till grund för stadens bolag och förvaltningar när dessa ska fasa ut användningen av fossila bränslen. I utredningen föreslås att ansvaret för att åtgärder vidtas åligger alla stadens bolag och nämnder.

Systemgränser – Utredningens förslag

Systemgränsen för målet *Fossilbränslefri organisation 2030* följer i stort sett samma systemgräns som gäller för stadens övergripande mål som definierats i *Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040*. Det innebär att målet innefattar all direkt energianvändning vid uppvärmning och kylning av stadens byggnader, all el och gasanvändning inom stadens organisation samt all energianvändning vid transporter med stadens fordon och vid upphandlade transporter.

Även geografiskt följs i stort sätt samma systemgräns, d.v.s. att det enbart är energianvändning som sker innanför stadens geografiska gräns som innefattas av målet.

Systemgränser – Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen anser att det är bra att utredningen utgår från fossilbränslefrihet och inte beräknade utsläpp i ton koldioxid. Detta av ett par anledningar. Dels kan det vara svårt för förvaltningar och bolag att göra korrekta beräkningar och dels tydliggör målformuleringen att alla fossila bränslen ska fasas ut.

I utredningen är det dock otydligt huruvida målet följer stadens geografiska gräns beträffande resor i tjänsten. Inledningsvis anges i utredningen att resor utanför kommungränsen inte inkluderas. Senare i utredningen omnämns personalens tjänsteresor genom upphandlade tjänster, till exempel flygresor och taxiresor.

Miljöförvaltningen anser att alla resor, även de som sker utanför stadens geografiska gräns, ska ingå i målet. Flygresor, som inte kan ersättas med tågresor, skulle kunna hanteras med klimatkompensation. En åtgärd som också nämns i utredningen.

Förankring och styrning – Utredningens förslag

I utredningen föreslås att målet och insatser för att nå målet inarbetas i kommande miljöprogram samt att förvaltningar och bolag ges budgetuppdrag att arbeta med åtgärder för måluppfyllelse.

Förankring och styrning – Miljöförvaltningens synpunkter

Förvaltningen stöder att målet inarbetas i kommande miljöprogram. Däremot ställer sig förvaltningen tveksam till att insatser skrivs in i stadens övergripande miljöprogram. Miljöprogrammet är ett måldokument och inte ett åtgärdsprogram och lämpar sig inte för redovisning av konkreta åtgärder. För att nå större verkan av åtgärder behöver dessa utarbetas specifikt av respektive förvaltning och bolag. Men eftersom det kan vara svårt för förvaltningar och bolag att veta hur specifika åtgärder ska utformas för att fungera

praktiskt, måste det tillföras resurser för rådgivning och stöd till förvaltningar och bolag.

Strategisk samverkan – Utredningens förslag

Utredningen finner att staden är i behov av gynnsamma nationella styrmedel för att målet i alla delar ska kunna uppnås. Som insats föreslås att staden verkar för att lagstiftning och regelverk stödjer en fossilbränslefri organisation.

Strategisk samverkan – Miljöförvaltningens synpunkter

Förvaltningen vill betona att det finns ett flertal regleringar inom nationell lagstiftning och EU-direktiv som måste överbryggas innan staden kan nå total fossilbränslefrihet vid upphandling av transporter och entreprenader. Exempel på sådana hinder är: Vägtrafikförordningens regleringar av parkeringsavgifter och skyltning av parkeringsplatser samt EU-direktiv om energiskatter och statsstöd. Arbetet med att få till stånd regeländringar måste ske i samarbete med många aktörer inom både offentlig som privat verksamhet på såväl nationell som europeisk nivå

Fossilbränslefri uppvärmning – Utredningens förslag

I utredningen konstateras att inom stadens organisation finns ett fåtal oljepannor fortfarande i drift, men att ett målmedvetet arbete sker för att dessa ska fasas ut så fort som det är tekniskt och ekonomiskt möjligt.

För att påskynda avvecklingen av oljepannor både inom stadens byggnadsbestånd och inom privata fastigheter där staden hyr lokaler, föreslår utredningen att staden enbart ska tillämpa så kallade gröna hyresavtal. I det gröna avtalet skrivs det in att inga fossila bränslen får användas i byggnaden som staden hyr ut eller hyr.

Fossilbränslefri uppvärmning – Miljöförvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i att det är synnerligen viktigt att kvarvarande oljepannor fasas ut så fort som möjligt. Men merparten av oljepannorna finns i småhus och mindre bostadsfastigheter utanför stadens ägo, varför dessa inte skulle beröras av åtgärden. Arbetet med att fasa ut dessa pannor sker effektivast genom energi- och klimatrådgivningen i samarbete med fastighetstillsynen.

Förvaltningen anser emellertid att det är angeläget att staden tillämpar gröna hyresavtal för att genom dessa driva utvecklingen av miljöfrågor, liksom andra frågor som kan förbättra villkoren för hyresvärdar och hyresgäster i samarbete. Arbetet med att ta fram sådana avtal är dock omfattande och bör innefatta såväl miljöfrågor

som förvaltning, underhållsplaner m.m. För att få frågan om gröna hyresavtal genomlyst brett bör staden utreda hur sådana avtal kan utformas för att passa olika typer av hyresavtal avseende lokaler och bostäder.

***Fossilbränslefri användning vid entreprenader –
Miljöförvaltningens synpunkter***

Under rubriken *Fossilbränslefri el* föreslår utredningen att elanvändning vid entreprenader ska hanteras separat. Med det menas att i avtal med byggentreprenader ska det skrivas in att enbart ”miljöel” får användas.

Förvaltningen vill understryka att det är minst lika viktigt att all energianvändning regleras. Vid till exempel uttorkning av byggnader används ofta gasolldrivna aggregat. Eftersom i stort sett alla nya byggnader ansluts till fjärrvärmesystemet, bör fjärrvärmesystemet användas redan vid uttorkning av byggnadskonstruktioner.

***Transporter i samband med upphandlade tjänster –
Miljöförvaltningens synpunkter***

Under rubriken *Fossilbränslefria transporttjänster* samt *Fossilbränslefria varutransporter* nämns diverse transporter och vilka åtgärder som kan vidtas för att garantera att transporterna sker utan fossila bränslen.

Förvaltningen finner dock att ingenstans nämns transporter av upphandlad personal som till exempel personal inom hemtjänsten. Dessa transporter torde vara omfattande åtminstone avseende antal fordonskilometer, varför det är viktigt att säkerställa att fordonen är så kallade miljöfordon som tankas med fossilfria bränslen.

Övriga synpunkter

Förvaltningen önskar att utredningen kompletteras med en sammanfattande lista med åtgärder och ansvariga utpekade. I listan kan anges hög, medel och låg fossilbränsleanvändning samt uppskattade kostnader respektive miljönytta för staden. En sådan lista skulle kunna leva kvar och bockas av efter hand och regelbundet redovisas för kommunstyrelsen.

Miljöförvaltningens uppskattade kostnader

Åtgärderna enligt utredningen skulle åsamka miljöförvaltningen kostnader för klimatkompensationer vid flygresor. Hur stora dessa kostnader skulle bli, beror på hur ett sådant internt kompensationsinstrument blir utformat.

Miljöförvaltningen ser gärna att miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att bistå förvaltningar och bolag med expertstöd, men erinrar om att nuvarande resurser inte är tillräckliga för omfattande ökning av övriga nämnder och bolags efterfrågan på sådana stödinsatser.

Bilagor

1. Fossilbränslefri organisation 2030